

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Qvomodo definitio Voluntarij sit intelligenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CAPVT II.

DE VOLVNTARIO ET INVOLVNTARIO.

Actuum humanorum, quibus ad finem nostrum vltimum tendimus, vel ab eo recedimus, summum genus, à Theologo considerandum, est, *Voluntarium*, cui opponitur *Nonvoluntarium*.

CONTROVERSIA I.

Quomodo definitio Voluntarij sit intelligenda.

Duae sunt definitiones Voluntarij, vna Aristotelis, altera D. Thomae. Prior est haec. *Voluntarium est, cuius principium est in ipso agente, cognoscente singula, in quibus est actus.* Posterior est brevior & clarior. *Voluntarium est, quod procedit ab intrinseco cum cognitione finis.*

Definitionem Aristotelis rejicit Arriaga, sed immerito: nam etsi, spectatis obiter verbis, patiantur aliquas difficultates, consensus tamen Interpretum transiit verborum significationem in sensum legitimum, vt patebit ex solutione objectionum.

1. Obijcies ergo 1. Ad rationem Voluntarij simpliciter dicti non requiritur, vt cognoscantur singulae circumstantiae, in quibus est actus: ergo peccat definitio. Antecedens probatur. Amor Dei est vtrique voluntarius mihi, etiam quando non cognosco circumstantiam loci aut temporis. **2.** Illam esse definitionem Voluntarij perfecti quoad omnes circumstantias illas, quae non sunt de ratione ipsius actus, qualis est intentio, quae, cum non distinguatur à partibus actus, semper est voluntaria, etiam si non cognoscatur reflexè: cetera verò circumstantiae in tantum sunt voluntariae, in quantum cognoscuntur.

3. Obijcies 2. Conclusio non dicitur voluntaria, & tamen est ab intrinseco, & procedit ex praevia cognitione. **1.** Voluntarium, secundum Aristotelis sensum, debere esse actionem versantem formaliter circa illud ipsum objectum, circa quod versatur cognitio praevia, dirigens actum: conclusio autem habet aliud objectum formaliter distinctum ab objecto praemissarum. **2.** Aristotelem per *Principium intrinsecum*, non intelligere quaecunque principium inexistens illi, in quo est actus, sed in sensu strictiore, nempe principium, quo res aliqua ex modo tendendi dicitur potius se movere, quam moveri: & huiusmodi est solum principium appetitivum, quo censetur à nobis exire ad objectum, cum

contra intellectus per suos actus objectum potius in se recipiat, & patiat ab illo, sicut etiam sensus dicuntur objecta pati, & experiri.

3. Obijcies 3. Bruta dicuntur habere actus voluntarios, vt communiter docent cum S. Thoma: atqui bruta non operantur propter finem: ergo datur voluntarium, quod non est cum cognitione finis. **2.** Ex hoc ipso capite actus brutorum dici minus perfectè voluntarios: dicuntur tamen voluntarij, seu spontanei, quia, licet bruta non ordinent media ad finem propter proportionem sibi cognitam, tendunt tamen in finem à natura intentum, & non merè naturaliter, sicut lapis, sed ex cognitione proponente illud bonum, quod inest fini.

3. Ceterum, in definitione Voluntarij contingit, quod in pluribus alijs, vbi definitum est nobis notius, quam per definitionem possumus edoceri. *Voluntarium* ergo formaliter est sola & omnis appetitio: actus verò externi & effectus inde consequentes, dicuntur esse voluntarij denominativè.

CONTROVERSIA II.

Vtrum Voluntarium necessarium, an verò Voluntarium liberum, sit perfectius in ratione Voluntarij.

1. Prima opinio est Vasquez, Salas, Oviedo, Arriaga, Voluntarium liberum esse magis voluntarium, quàm necessarium. Secunda est, voluntarium necessarium esse magis voluntarium. Tertia distinguit. Si Voluntarium necessarium proveniat ex meliore cognitione objecti, eò quod nihil mali sit in objecto representabile, quod posset ab illius amore dimovere, prout est amor beatificus, tunc Voluntarium necessarium est magis Voluntarium, quia est magis à cognitione, quàm Voluntarium liberum. Si verò proveniat necessitas ex inadvertentia ad malitiam in objecto latentem, tunc Voluntarium liberum erit magis Voluntarium, quia est magis ab intrinseco: nam tunc voluntarium necessarium provenit magis ab extrinseco, scilicet ab ignorantia latentis malitiae. Ita Card. Lugo & Pallavicinus.

2. Placet hic loquendi modus, videturque conformis Aristoteli, qui 3. *Eth. c. 1.* docet, ex voluptate & delectatione metiendum esse voluntarium, vnde sic licet argumentari. Illud censeri debet magis voluntarium, quod plus af-

V 3

fert